

NORGES HØYESTERETT

Den 1. oktober 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Indreberg og Bergsjø i

HR-2013-02059-U, (sak nr. 2013/1702), straffesak, anke over kjennelse:

A AS

(advokat Renè Ibsen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder avvisning av anke over tingrettens kjennelse vedrørende heftelse etter straffeprosessloven § 217 i et selskaps bankkontoer.
- (2) A AS ble den 10. januar 2013 siktet for overtredelse av straffeloven § 317 fjerde ledd jf. første ledd og merverdiavgiftsloven § 21-4 første ledd jf. straffeloven § 270 jf. § 271. Siktelsen er endret ved påtalemyndighetens beslutning 13. juni 2013, blant annet til også å omfatte overtredelse av utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav a. B, som var selskapets eneaksjonær, enestyre og daglige leder, ble 9. januar 2013 siktet for de samme forholdene.
- (3) Grunnlaget for siktelsene var at B og A AS i perioden 5. juli 2011 til 10. desember 2012 skal ha overført til sammen 15 950 175 kroner til enkeltpersonforetaket C AS, som oppgjør for gjensidig bebyrdende avtaler. Siktelsen bygget på at overføringene i realiteten var hvitvasking, og at pengene etter overføringen ble tatt ut i kontanter og gitt tilbake til B. Overføringene skal ha bidratt til å unndra penger fra beskatning og ileggelse av offentlige avgifter.
- (4) Den 4. januar 2013 besluttet politiet heftelse i A AS' bankkonto hos DNB for 13 654 550 kroner. Ni dager senere, den 15. februar 2013, besluttet politiet heftelse også i selskapets bankkonto i Nordea. Videre besluttet politiet heftelse i Bs andel av leilighet og andel i borettslag.
- (5) Før det ble tatt heftelse i kontoen i Nordea, bad A AS om rettslig prøving av heftelsen i kontoen i DNB. Ved Oslo tingretts kjennelse av 6. februar 2013 ble politiets beslutninger om heftelse i sin helhet opprettholdt. A AS anket til lagmannsretten, som forkastet anken i kjennelse av 22. mars 2013. Anke til Høyesterett førte heller ikke frem, jf. Rt. 2013 side 746.

- (6) Etter at det var tatt heftelse i kontoen i Nordea, ba A AS om rettslig overprøving av heftelsesbeslutningene i begge bankkontiene, også den som var avgjort av Høyesterett. Tingretten innkalte til muntlige forhandlinger i medhold av straffeprosessloven § 218 annet ledd. Den 5. juli 2013 avsa Oslo tingrett kjennelse med slik slutning:
- "Beslutninger om heftelse på 13 654 550 –
trettentmillionersekshundreogfemtifiretusenfemhundreogfemti – kroner i bankkonto 0000 i DNB
og bankkonto 0000 i Nordea, tilhørende A AS, org. nr. 000, stadfestes."**
- (7) A AS anket til Borgarting lagmannsrett, som 28. august 2013 avsa kjennelse med slik slutning:
- "Anken avvises."**
- (8) Avgjørelsen er begrunnet med at siktede – i lys av Høyesteretts avgjørelse – har erkjent at det kan tas heftelse for 3 218 141, 25 kroner. Da innestående på kontiene utgjør et lavere beløp – cirka 2 millioner kroner – fant lagmannsretten at siktede ikke hadde aktuell rettslig interesse i overprøving.
- (9) A AS har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen og lovtolkningen. Det er i det vesentlige anført:
- (10) Lagmannsretten har lagt til grunn at A ikke har aktuell rettslig interesse i anken til lagmannsretten. Dette bygger på en feil lovforståelse. Den prinsipale påstanden for lagmannsretten var at heftelsene skulle oppheves. Lagmannsretten har bare drøftet om A har aktuell interesse i å få prøvd sin subsidiære påstand for lagmannsretten, nemlig at fastsatt heftelsesbeløp er galt. A har interesse i å få fastsatt dette bestemte beløpet korrekt, selv om vilkårene for heftelse er oppfylt. Det vises til selskapets mulighet til å unngå heftelse ved å stille sikkerhet etter straffeprosessloven § 219 annet ledd, noe som var tema i anken til lagmannsretten.
- (11) Dessuten er lagmannsrettens avgjørelse beheftet med saksbehandlingsfeil. Lagmannsretten varslet ikke partene om at den vurderte avvisning av anken, og partene har heller ikke fått uttale seg om muligheten for avvisning.
- (12) A AS har lagt ned slik påstand:
- "Borgarting lagmannsrett kjennelse i sak 13-0000SAK-BORG/04 oppheves."**
- (13) *Påtalemyndigheten* har inngitt påtegning hvor det vises til støtteskriv av 8. august 2013 fremsatt for lagmannsretten. Påtalemyndigheten har ikke fremsatt merknader til spørsmålet om avvisning, og har heller ikke lagt ned påstand.
- (14) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken er en videre anke over kjennelse, og straffeprosessloven § 388 første ledd kommer til anvendelse. I medhold av første ledd nr. 1 har utvalget full kompetanse ved anke over kjennelse "*når den avviser en sak fra den underordnede rett fordi saken ikke hører under domstolene, eller fordi den allerede er rettskraftig avgjort*". Uttrykket omfatter avvisning av anke på grunn av manglende rettslig interesse, jf. Rt. 2005 side 1020, og ankeutvalget har følgelig full kompetanse.
- (15) I lagmannsrettens kjennelse er B benevnt som part. Utvalget bemerker at dette er feil. Feilen har imidlertid ikke hatt betydning for resultatet i saken.

- (16) Etter straffeprosessloven § 377 første ledd kan kjennelser ankes av enhver som avgjørelsen "rammer". Dette innebærer et krav om aktuell interesse for A AS.
- (17) A AS la i anken til lagmannsretten ned prinsipal påstand om at heftelsene skulle oppheves. Subsidiært ble det påstått at heftelsesbeløpet måtte reduseres til 3 218 141,25 kroner. I støtteskrivet het det blant annet:

"Det er heftelsesbeløpet som er det som denne side i realiteten bringer inn for lagmannsretten."

- (18) Det heter videre:

"Det bes nå om at lagmannsretten vurderer for hvilket "bestemt beløp" som det kan tas heftelse for. For siktede kan dette ha stor betydning. Det vises her blant annet til straffeprosessloven § 219 annet ledd. Da heftelsesobjektene i denne saken er bankkontoer, er også situasjonen slik at disse teoretisk kan tilføres penger slik at det er innestående mer enn heftelsesbeløpet. Dette vil da igjen ha betydning for mulighet for fortsatt drift i selskapet".

- (19) Utvalget finner at A AS har aktuell interesse i en overprøving av tingrettens kjennelse. Prøvingen etter straffeprosessloven § 218 annet ledd skal etter ordlyden omfatte ikke bare spørsmålet om heftelsen skal opprettholdes, men også "i tilfelle i hvilken utstrekning". Omfanget av heftelsen er følgelig et eget tema under prøvingen. Som påpekt av den ankende part, kan omfanget blant annet ha betydning for muligheten til å unngå heftelsen ved å stille sikkerhet, jf. straffeprosessloven § 219 annet ledd. Selv om innestående på de bankkonti det er tatt heftelse i, er lavere enn det beløp som siktede mener det kan tas heftelse for, har siktede således aktuell rettslig interesse i å få omfanget av heftelsen prøvd. Lagmannsrettens kjennelse må etter dette oppheves.
- (20) Også anken over saksbehandlingen må lede til opphevelse. A AS skulle vært gitt anledning til å kommentere muligheten for avvisning av anken. Den manglende kontradiksjonen utgjør en saksbehandlingsfeil som kan ha virket inn på avgjørelsens innhold, jf. straffeprosessloven § 385 tredje ledd.
- (21) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Hilde Indreberg
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: